

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Інна САВИЦЬКА

_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Протокол № 9 від 17 квітня 2024 р.

Завідувач кафедри

 Вікторія ХВИСТ

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

 Сергій БІЛАН

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(вибіркова за уподобанням студента)

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: Стрілець В. В., професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни Міжнародні організації

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	29 Міжнародні організації	
Спеціальність	291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії»	
Освітній ступінь	бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова за уподобанням студента	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	2024/25 н.р.	2024/25 н.р.
Семестр	5	5
Лекційні заняття	30 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета полягає в засвоєнні студентами знань про роль та механізми функціонування міжнародних організацій. Вивчення дисципліни дозволяє зрозуміти природу та особливості функціонування міжнародних організацій, історію та умови їх виникнення, дослідити методи, інструменти, структуру та види їх діяльності, визначити особливості та перспективи участі України в міжнародних організаціях.

Основні завдання:

- ознайомити студентів з організаційними інститутами багатостороннього регулювання міжнародних відносин, їх структурною, проблемами та перспективами розвитку;
- показати студентам напрями й форми впливу міжнародних організацій на відносини між країнами світу;
- виявити раціональні форми та окреслити послідовність етапів участі України в діяльності міжнародних організацій.

в результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- передумови та історію виникнення міжнародних організацій, причини зростання їх кількості та впливовості в ХХ -поч. ХХІ ст.;
- особливості та природу міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин, сформулювати цілісне бачення процесу становлення та функціонування сучасної системи міжнародних організацій;
- правові аспекти функціонування міжнародних організацій, моделі організаційної структури та принципи прийняття рішень;
- критерії типології сучасних міжнародних організацій, розуміти принципові відмінності міжурядових та неурядових міжнародних організацій;
- основні методологічні підходи до аналізу діяльності сучасних міжнародних організацій;
- функції сучасних міжнародних організацій, розуміти чинники їх еволюції та трансформації.
- основні принципи взаємовідносин міжнародних організацій та держав на сучасному етапі;
- місце і роль універсальних міжнародних організацій в міжнародній політиці та формуванні сучасних норм права та поведінки суб'єктів міжнародної політики;
- особливості впливу міжнародних організацій на процеси глобального регулювання;
- безпекові аспекти діяльності сучасних міжнародних організацій;
- особливості функціонування регіональних міжнародних організацій.

вміти:

- дати визначення основних термінів курсу («міжнародна організація», «неурядова організація», «компетенції міжнародних організацій», «делегування компетенції» «імунітети міжнародних організацій» та ін.), розуміти природу міжнародних організацій як суб'єктів міжнародних відносин; принципи їх функціонування, структури, прийняття рішень;
- з'ясувати місце, функції та значення конкретної міжнародної організації у сучасних міжнародних відносинах, механізми її впливу на регіональні чи глобальні процеси;
- на основі знання методологічних засад аналізувати та теоретично осмислювати діяльність і вплив конкретних міжнародних організацій на сучасному етапі;
- вміти самостійно оцінювати ефективність діяльності міжнародних організацій;
- осмислювати та аналізувати місце України у сучасних міжнародних організаціях, їх вплив міжнародних організацій на суспільно-політичні процеси в Україні, зовнішню політику;
- аналітично оцінювати взаємовідносини міжнародних організацій та держав та їх наслідки для міжнародних і внутрішньополітичних процесів.

Набуття компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами,

що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

- загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної форми) здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика міжнародних організацій. ООН														
Тема 1. Поняття «міжнародна організація». Механізм функціонування міжнародних організацій		16	4	4			8							
Topic 2. International organizations in the system of international relations		8	2	2			4							

Тема 3. ООН і основи її функціонування. Роль ООН в сучасному світі		16	4	4		8							
Тема 4. Миротворча діяльність ООН		8	2	2		4							
Тема 5. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика		8	2	2		4							
Разом за змістовим модулем 1	56		14	14		28							
Змістовий модуль 2. Міжнародні регіональні та неурядові організації													
Тема 1. Міжурядові регіональні організації		8	2	2		4							
Тема 2. Міжнародні організації у сфері безпеки		16	4	4		8							
Тема 3. Рада Європи		8	2	2		4							
Тема 4. Європейський Союз		16	4	4		8							
Тема 5. Міжнародні регіональні організації на пострадянському просторі		8	2	2		4							
Тема 6. Роль міжнародних неурядових організацій в сучасному світі		8	2	2		4							
Разом за змістовим модулем 2	64		16	16		32							
Усього годин	120		30	30		60							

3. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття «міжнародна організація». Механізм функціонування міжнародних організацій	4
2	International organizations in the system of international relations	2
3	ООН і основи її функціонування. Роль ООН в сучасному світі	4
4	Миротворча діяльність ООН	2
5	Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика	2
6	Міжурядові регіональні організації	2
7	Міжнародні організації у сфері безпеки	4
8	Рада Європи	2
9	Європейський Союз	4
10	Міжнародні регіональні організації на пострадянському просторі	2
11	Роль міжнародних неурядових організацій в сучасному світі	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Функції міжнародних організацій. Подальше зміцнення інформаційної та комунікаційної функцій сучасних міжнародних організацій.	8
2	Глобалізація та міжнародні організації	4
3	Problems of reforming the UN	8
4	Інформаційна складова миротворчих операцій ООН	4
5	Проблеми функціонування системи спеціалізованих установ ООН	4
6	Діяльність міжурядових регіональних організацій	4
7	Основні завдання та етапи миротворчої діяльності НАТО	8
8	Головні напрями діяльності Ради Європи	4
9	Зміцнення економічної та політичної інтеграції в ЄС	8
10	Проблема цивілізаційного та ціннісного протистояння на пострадянському просторі	4
11	Роль міжнародних неурядових організацій в демократизації світового політичного процесу.	4

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків

90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти з засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1948>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

Друковані видання

1. Алексієвель Л. Е., Алексієвель М. Трансформація відносин України та НАТО в 1991–2019 рр.: історичний аспект. Український історичний журнал. 2020. №1. С. 126-142.
2. Арон Р. Мир і війна між націями: Пер. з фр.- К.: МП: “Юніверс”, 2000/
3. Білошицький С.Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації// Гілея (науковий вісник). – 2010. – № 30// Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/P15_doc.pdf.
4. Білошицький С.Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації// Гілея (науковий вісник). – 2010. – № 30// Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/P15_doc.pdf.
5. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм. Т. 3: Час світу (пер. з фр). К., 1998. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Fernand_Braudel/Materialna_tsyvilizatsiia_ekonomika_i_kapitalizm_XVXVIII_st_Tom_3_Chas_svitu.djvu.
6. Віннікова Н.А. Недержавні актори у сучасній світовій політиці//Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. – Питання політології. – Вип.12. –2008. – № 810.
7. Глобальна торгова система і розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ/ Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – К.:КНЕУ, 2003.
8. Довідник НАТО //Режим доступу: <http://www.nato.int/docu/other/ukr/handbook/2001/index.htm>
9. Донеллі Дж. Права людини у міжнародній політиці/ Пер. з англ. – Львів: Кальварія, 2004.
10. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів/ Пер. з фр. – К.: Основи, 1995.
11. Загальна декларація прав людини (від 10 грудня 1948 р.) // www.compass.org.ua/.../zagalna_deklaracia_prav_ludyny_ua.pdf
12. Задорожна С. М., Маник, А. З. Загальні принципи в класичному міжнародному праві: від Вестфальського миру до ООН. 2020. Юридичний науковий електронний журнал. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1650/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%2011.pdf>
13. Камінська Н. В., Свешнікова, М. М. Діяльність міжнародних організацій у сфері забезпечення гендерної рівності. Activities of International Organizations in the Field of Gender Equality. 2020.
14. Козак Ю. Г. Міжнародні організації: навчальний посібник. Видання 3-тє, перероблене та доповнене / Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, Ю. Г. – Центр учбової літератури. – 2018. – 344 с.
15. Ковальчук Р. Співробітництво України та ОБСЄ у рамках протистояння російській агресії. Травневі студії: історія, політологія, міжнародні відносини. 2022. С. 18-20.

16. Кононенко В. П., Новікова Л. В., Копицька П. О. Політика міжнародних організацій з питань інформаційної безпеки. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2021. №65. С. 353-358.
17. Копійка М.В. Модернізація політики міжнародних організацій у сфері інформаційної безпеки. Політичне життя. 2020. № 1. С. 102-109.
18. Кучик, О. С. Питання адаптації діяльності міжнародних безпекових організацій в умовах новітніх викликів міжнародній системі безпеки. Політичне життя. 2022. №1. С. 61-68.
19. Лікарчук Д.С. Роль міжнародних організацій у врегулюванні зовнішньополітичних конфліктів. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2020. №5. С. 35-44.
20. Лісогорова, Катерина, Свистун Діана. Від Ліги Націй до ООН: історія становлення універсальних міжнародних організацій колективної безпеки. Актуальні проблеми правознавства. 2021. №1. С. 5-11.
21. Партнерство заради безпеки: досвід країн НАТО та українська перспектива/ За загальною ред. О. І. Соскіна. – К.: Вид-во «Інститут трансформації суспільства», 2007.
22. Політична трансформація НАТО та стратегія подальшого розширення. Виклики та перспективи для України / Упорядники: Коломієць О.В, Мартинюк В.Л. – К.: ФО-П Т.А. Кінько, 2008. 84 с.
23. Проховник, П. М. Міжнародна співпраця Україна–НАТО в умовах російсько-української війни: нормативно-правова база. Військово-науковий вісник. 2022. №37. С. 98-114.
24. Резнікова Н. В., Іващенко, О. А., Н. В. Ідентифікаційні характеристики розвинених країн у мандатах міжнародних організацій: ознаки передової економіки у фокусі дослідження. Економіка та держава. 2020. №9. С. 17-24.
25. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації. – К., 2001.
26. Шепелев М. Глобалізація управління як мегатенденція сучасного світового розвитку .– К.: Генеза, 2004.
27. Шлях до НАТО: вимір безпеки. Лідери думок про євроатлантичну інтеграцію України /В.В. Бадрак, С.Г. Згурець, М.М. Самусь, О.О. Набоченко. – К.: 2006. – 222 с.
28. Ярмош О. В. Міжнародний тероризм та особливості боротьби з ним на регіональному рівні на прикладі ЄС та ШОС Вісник Харків. нац-го ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2020. Вип. 12. С. 69-76.
29. Archer C. International Organizations. – New York: Routledge, 3 rd edition, 2001.
30. Bayne Nicholas. GLOBAL GOVERNANCE: BRINGING THE SOUTH IN. The Contribution of the G8 Summit// School of Policy Studies. – Working Paper. 2001.- 18.
31. Davies, Michael; Woodward, Richard/ International organizations : a companion Publishing: Cheltenham ; Northampton : E. Elgar. 2014. 704 p.
32. Hajnal P. I. (2019) The G20: Evolution, Interrelationships, Documentation (Second Edition). 325 p. Access mode: <https://library.oapen.org/bitstream/id/340b8518-7a03-44be-9215-c81b736598d8/9781351266796.pdf> .
33. Wendt A. Social Theory of International Politics. — Cambridge: Cambridge University Press, 1999.

Ресурси мережі Інтернет

1. <http://csf.colorado.edu/isa/sections/io/> - International Organization Network (інформаційний сайт про діяльність міжнародних організацій)
2. <http://freedomhouse.org/> – офіційний сайт неурядової міжнародної організації Freedom House
3. <http://portal.un.kiev.ua/> - Представництво ООН в Україні
4. <http://www.icj-cij.org/> – офіційний сайт Міжнародного Суду
5. <http://www.amnesty.org/> – офіційний сайт Міжнародної Амністії
6. <http://www.foreignaffairs.org/> – сайт журналу “Foreign Affairs”
7. <http://www.foreignpolicy.com/> - сайт журналу “Foreign Policy”
8. <http://www.imf.org/> – офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
9. <http://www.nato.int/> – офіційний сайт НАТО
10. <http://www.un.org/> – офіційний сайт Організації Об’єднаних Націй
11. <http://www.un.org/> – офіційний сайт Організації Об’єднаних Націй.
12. <http://www.unsystem.org/index.html> - інформаційний сайт про систему ООН
13. <http://www.word-tourism.org/> - офіційний сайт Всесвітньої туристської організації
14. <http://www.worldbank.org> - офіційний сайт Всесвітнього банку
15. <http://www.wto.org/> - офіційний сайт Світової організації торгівлі
16. <http://www.coe.int> /- офіційний сайт Ради Європи

17. <http://cis.minsk.by/main.aspx?uid=2> – сайт виконавчого комітету СНД.
18. <http://euroatlantica.kiev.ua/ua/about/> - Інформагенція Євроатлантика.
19. <http://www.asean.org> – офіційний сайт АСЕАН.
20. <http://www.australiagroup.net/ru/intro.htm> - Австралійська група
21. <http://www.clubdeparis.org/en/index.php> - Paris Club
22. <http://www.coe.int/> - офіційний сайт Ради Європи.
23. <http://www.coe.kiev.ua/> - офіс Ради Європи в Україні.
24. <http://www.eernews.ru/> - Информационный сайт Единого Экономического Пространства - ЕЭП
25. <http://www.g20.org/> - офіційний сайт «G-20».
26. <http://www.g20.org/Public/index.jsp> - офіційний сайт Групи 20-ти (G-20)
27. <http://www.g7.utoronto.ca/> - інформаційний сайт Великої вісімки (G-7)
28. <http://www.globalfundforwomen.org/> - сайт Глобального фонду для жінок
29. <http://www.globalpolicy.org/> - матеріали про G7/G8, ООН, неурядові організації
30. <http://www.guam.org.ua/> – офіційний сайт ГУАМ.
31. <http://www.icrc.org/> – Матеріали сайту International Committee of the Red Cross.
32. <http://www.imf.org/external/pubind.htm> - Publications
33. <http://www.interpol.int/> - International Criminal Police Organization (INTERPOL)
34. <http://www.iom.int/> - офіційний сайт Міжнародної організації по міграції
35. http://www.iori.hse.ru/publications/herald/herald_2.htm - Информационно-аналитический журнал «Вестник международных организаций: образование, наука, новая экономика»
36. <http://www.nato.int/docu/home.htm> - On-line Library
37. <http://www.nbu.gov.ua/portal/> - Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського.
38. <http://www.oaprec.org/> - Organization of Arab Petroleum Exporting Countries (ОАПЕС)
39. <http://www.oic-oci.org/> - Organization of the Islamic Conference
40. <http://www.osce.org/docs/index.htm> - Documents Library
41. <http://www.sectsc.org/html/00092.html> – сайт Шанхайської організації співпраці.
42. <http://www.un.org/Pubs/onlinepubs.htm> - Publications
43. Organization of the Petroleum Exporting Countries (ОПЕС) <http://www.opec.org/>
44. www.oas.org – офіційний сайт Організації Американських держав
45. www.osce.org – офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі